

Κέντρο Αριστείας στην Υπέρταση Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική ΑΠΘ

Α.Ι. Χατζητόλιος

Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ

Το ιατρείο Υπέρτασης λειτουργεί στην Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική (Α΄ ΠΡΠ) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ» από δεκαετίες. Λόγω της μεγάλης δραστηριότητάς του αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Υπέρτασης ως Κέντρο Αριστείας Αρτηριακής Υπέρτασης (Hypertension Excellence Centre) με επιστημονικά υπεύθυνο τον τότε Αν. Καθηγητή Α.Ι. Χατζητόλιο, που στη συνέχεια ανέλαβε από το 2012 και τη Διεύθυνση της Κλινικής. Η Α΄ ΠΡΠ Κλινική ιδρύθηκε το 1943 και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πρότυπο, δεδομένου ότι αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες παθολογικές κλινικές με σημαντικό κλινικό και διδακτικό έργο. Καλύπτει, τόσο κατά τη νοσηλεία, όσο και σε επίπεδο εξωτερικών ιατρικών όλο το φάσμα της παθολογίας, με ιδιαίτερο προσανατολισμό στις καρδιαγγειακές παθήσεις.

Το Κέντρο Αριστείας Αρτηριακής Υπέρτασης λειτουργεί δύο φορές εβδομαδιαίως (Δευτέρα και Πέμπτη) με μέσο όρο 15 εξεταζομένων ασθενών την ημέρα. Ενδεικτικά, το τελευταίο τρίμηνο του 2019 (Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος) στο Κέντρο προσήλθαν 220 ασθενείς. Παράλληλα, σε καθημερινή βάση γίνεται συμβουλευτική και διαχείριση περιστατικών υπέρτασης και επιπλοκών αυτής σε ασθενείς που νοσηλεύονται σε άλλες κλινικές του Νοσοκομείου.

Το ιατρικό προσωπικό του Κέντρου Αριστείας Υπέρτασης αποτελείται από τον Διευθυντή της Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής Καθηγητή Α.Ι. Χατζητόλιο και τον Καθηγητή Χ. Σαββόπουλο (Specialists on Hypertension), οι οποίοι είναι και επιστημονικά υπεύθυνοι του Κέντρου, ενώ στη λειτουργία του συμμετέχουν επιπλέον 7 ειδικοί ιατροί, Μύρση Αθηνά, Ανδρόνγλου Μάρκος, Τούμπουρας Θεόδωρος, Δήμας Γρηγόριος, Καραπαπάζογλου Αναστασία, Δημοπούλου Σοφία, Καρανάσιος Δημήτριος, εκ των οποίων 6 παθολόγοι και 1 νεφρολόγος. Το νοσηλευτικό προσωπικό αποτελείται από 2 νοσηλεύτες, οι οποίοι είναι εκπαιδευμένοι στο αντικείμενο της αρτηριακής υπέρτασης (μετρήσεις αρτηριακής πίεσης σύμφωνα με τις

τρέχουσες Κατευθυντήριες Οδηγίες, τοποθέτηση συσκευών, τηλεφωνική επικοινωνία για έλεγχο και βελτίωση της συμμόρφωσης στη θεραπεία καθώς και στο πρόγραμμα παρακολούθησης, όταν κρίνεται αναγκαίο). Επίσης, στο προσωπικό του ιατρείου περιλαμβάνονται 2 διαιτολόγοι, οι οποίοι καταρτίζουν εξειδικευμένα διαιτολόγια σε κάθε υπερτασικό ασθενή που προσέρχεται για πρώτη φορά στο Κέντρο.

Το εργαστήριο είναι άρτια εξοπλισμένο, διαθέτει τα απαραίτητα όργανα που απαιτούνται για τις κλινικές και ερευνητικές δραστηριότητες (ηλεκτροκαρδιογράφο, ηλεκτρονικές συσκευές μέτρησης (ταλαντωσιμετρία), μανόμετρο (για επιλεγμένες περιπτώσεις υπέρτασης), συσκευές 24ωρης περιπατητικής καταγραφής αρτηριακής πίεσης (ABPM), συσκευή Sphygmocor για μέτρηση των κεντρικών πιέσεων και της πίεσης παλμού καθώς και 2 φορητούς απινιδωτές.

Ο κλινικός προσανατολισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει τη διερεύνηση και αντιμετώπιση ασθενών με ιδιοπαθή, ανθεκτική αλλά και κάθε μορφή δευτεροπαθούς αρτηριακής υπέρτασης. Σε περίπτωση διερεύνησης δευτεροπαθούς υπέρτασης οι ασθενείς εισάγονται με προγραμματισμό από το Κέντρο Υπέρτασης στην Α΄ ΠΡΠ Κλινική για νοσηλεία, διερεύνηση και αντιμετώπιση.

Το επιστημονικό και ερευνητικό έργο του Κέντρου Αριστείας Αρτηριακής Υπέρτασης ελεγκτείται και στην πρόληψη και αντιμετώπιση καρδιαγγ-

γειακών παραγόντων κινδύνου και αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων, δεδομένου ότι η Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική διαθέτει Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας Εγκεφαλικών Επεισοδίων (ΜΑΦ – Stroke Unit), σε συνεργασία με την Α΄ Νευρολογική Κλινική ΑΠΘ (Διευθύντρια Μ. Τσολάκη, υπεύθυνος Αν. Καθηγητής Θ. Τέγος). Σημειωτέον ότι εν προκειμένω έχουν πραγματοποιηθεί 52 θρομβολύσεις σε υπερτασικούς ασθενείς με οξύ ισχαιμικό ΑΕΕ την τελευταία πενταετία.

Επίσης, υπάρχει στενή συνεργασία με το Διαβητολογικό Κέντρο της Κλινικής, με το Ιατρείο Παχυσαρκίας (το μόνο αναγνωρισμένο στην Ελλάδα ως Centre of Obesity Management – COM), με την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Παχυσαρκίας (European Association for the Study of Obesity – EASO) και με το Ιατρείο Λιπιδίων της Κλινικής. Επίσης, με τα εξωτερικά ιατρεία συναφών ειδικοτήτων της Παθολογίας, δεδομένου ότι στην Κλινική λειτουργούν τα αντίστοιχα με τα τμήματα της Κλινικής ιατρεία, αιματολογικό, γαστρεντερολογικό και νεφρολογικό, ενώ λόγω του προσανατολισμού της Κλινικής στα καρδιαγγειακά νοσήματα και του επιλεγόμενου μαθήματος των θρομβοεμβολικών παθήσεων για τους φοιτητές Ιατρικής, χρησιμοποιούνται δεδομένα των ασθενών του Κέντρου για εκπόνηση εργασιών στο πεδίο των θρομβοεμβολικών νοσημάτων από ιατρούς και φοιτητές που ασκούνται στην Α΄ ΠΡΠ Κλινική. Όλες οι ερευνητικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο εργαστήριο κλινικών δοκιμών που βρίσκεται στην Α΄ ΠΡΠ Κλινική και συνδέεται στενά με το Κέντρο Αριστείας Υπέρτασης.

Σε συνεργασία με την Α΄ Καρδιολογική Κλινική ΑΠΘ του Νοσοκομείου «ΑΧΕΠΙΑ» (Διευθυντής Χ. Καρβούνης, υπεύθυνος Καθηγητής Α. Ζιάκας) αντιμετωπίζονται ανθεκτικές μορφές αρτηριακής υπέρτασης με παρεμβατικές μεθόδους (νεφρική συμπαθητική απονεύρωση renal denervation – RDN). Συγκεκριμένα, 7 ασθενείς έως σήμερα έχουν αντιμετωπιστεί επιτυχώς, εκ των οποίων οι 4 διαβητικοί. Στο πλαί-

σιο μάλιστα της μελέτης SPINAL ON MED το τρέχον χρονικό διάστημα, υπάρχει η δυνατότητα αντιμετώπισης της αρτηριακής υπέρτασης με νεφρική συμπαθητική απονεύρωση και σε περιστατικά μη ανθεκτικής υπέρτασης.

Αναφορικά με τη συνεργασία ευρύτερα πρέπει να σημειωθεί ότι το Κέντρο Αριστείας Υπέρτασης αναπτύσσει συνεργασίες και με άλλα κέντρα αριστείας υπέρτασης σε κοινά ερευνητικά πρωτόκολλα, διδακτορικές διατριβές και επιστημονικές ημερίδες.

Το 2010 μετά σχετικές δημοσιεύσεις ανακοπήσεων για τη χρονοθεραπεία της υπέρτασης, σε συνεργασία με το Imperial College στο Λονδίνο (υπεύθυνος ο Καθηγητής Neil Pulter), σχεδιάστηκε και διενεργήθηκε η μελέτη HARMONY (Hellenic-Anglo Research into Morning or Night Antihypertensive Drug Delivery) σε 100 υπερτασικούς (50 από το Κέντρο Αριστείας του Νοσοκομείου St Mary's στο Λονδίνο και 50 από το Κέντρο Αριστείας της Α΄ ΠΡΠ Κλινικής στο Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΙΑ»). Τα αποτελέσματά της ανακοινώθηκαν σε πανευρωπαϊκά και παγκόσμια συνέδρια Αρτηριακής Υπέρτασης και δημοσιεύθηκαν στο επίσημο περιοδικό της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Υπέρτασης “Hypertension” το 2018.

Από το Κέντρο Αριστείας Αρτηριακής Υπέρτασης έχουν προκύψει επίσης πολλές ανακοινώσεις των ερευνητικών δραστηριοτήτων του σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, αρκετές διεθνείς δημοσιεύσεις, ενώ έχουν δημοσιευθεί περισσότερες από 20 μελέτες σε ελληνικά και διεθνή έγκριτα ιατρικά περιοδικά.

Στο Κέντρο Αριστείας Υπέρτασης τα τελευταία 5 έτη, έχουν μετεκπαιδευθεί 19 ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, έχουν εκπονηθεί και συνεχίζουν να εκπονούνται 6 διδακτορικές διατριβές και 4 μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες. Η ερευνητική δραστηριότητα του Κέντρου έχει επίσης ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή σε 10 πανευρωπαϊκά προγράμματα με επιστημονικούς υπευθύνους τον Διευθυντή της Κλινικής Καθηγητή Α.Ι. Χατζητόλιο και τον Καθηγητή Χ. Σαββόπουλο.

Α΄ ΠΡΟΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΠΘ

